

Zaburzenia w spektrum autyzmu- wskazówki praktyczne od psychologa dla lekarzy

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne i niestacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Fakultatywny
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Studium Psychologii Zdrowia Adres: Ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa Telefon: (+48 22) 116 92 11e-mail:zpkm@wum.edu.plstrona www: http://zpkm.wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. Dorota Włodarczyk
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. Marta Kulpa marta.kulpa@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr n. med. Marta Kulpa
Prowadzący zajęcia	Dr n. med. Marta Kulpa

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	I i II rok, Zajęcia mają jedną edycję, semestr zimowy 2025/26	Liczba punktów ECTS	2.00
-----------------------	---	---------------------	------

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	30	1.20
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	20	0.80

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nabywanie wiedzy z zakresu zaburzeń ze spektrum autyzmu
C2	Nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstawowych metod diagnozowania zaburzeń ze spektrum autyzmu u dzieci i osób dorosłych
C3	Rozwój wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania różnych form wsparcia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
C4	Nabywanie umiejętności budowania prawidłowego kontaktu i komunikacji z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu ze szczególnym uwzględnieniem kontaktu lekarz-pacjent
C5	Kształtowanie postaw akceptacji i zrozumienia dla osoby z trudnościami w interakcjach społecznych i komunikacji wynikających z zaburzeń ze spektrum autyzmu

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 29 września 2023 r.)
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
D.W1.	psychofizyczny rozwój człowieka od narodzin do śmierci, z uwzględnieniem specyfiki rozwoju fizycznego, emocjonalnego, poznawczego i społecznego;
D.W8.	psychospołeczne konsekwencje choroby ostrej i przewlekłej u dzieci, w tym nastoletnich, i dorosłych;

D.W10.	psychospołeczne konsekwencje choroby dla rodziny pacjenta (rodzina z chorym dzieckiem, w tym nastoletnim, dorosłym i osobą starszą);
D.W11.	rolę rodziny pacjenta w procesie chorowania (rozpoznanie choroby, adaptacja do choroby, wyleczenie) oraz sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych (postęp choroby, proces umierania, żałoba);
E.W5.	zagadnienia upośledzenia umysłowego, zaburzeń zachowania, psychoz, uzależnień,

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

D.U11.	dostosować sposób komunikacji werbalnej do potrzeb pacjenta, wyrażając się w sposób zrozumiały i unikając żargonu medycznego;
D.U12.	rozpoznawać i analizować sytuacje trudne i wyzwania związane z komunikowaniem się, w tym płacz, silne emocje, lęk, przerywanie wypowiedzi, kwestie kłopotliwe i drażliwe, milczenie, wycofanie, zachowania agresywne i roszczeniowe, oraz radzić sobie z nimi w sposób konstruktywny;
D.U14.	spojrzeć na sytuację z perspektywy pacjenta, budując odpowiedni kontekst rozmowy i używając metody elicytacji, a następnie uwzględnić ją w budowaniu komunikatów werbalnych.
E.U1.	zebrać wywiad z dorosłym, w tym osobą starszą, wykorzystując umiejętności dotyczące treści, procesu i percepcji komunikowania się, z uwzględnieniem perspektywy biomedycznej i perspektywy pacjenta;
E.U2.	zebrać wywiad z dzieckiem i jego opiekunami, wykorzystując umiejętności dotyczące treści, procesu i percepcji komunikowania się, z uwzględnieniem perspektywy biomedycznej i perspektywy pacjenta;
E.U23.	przewodzić rozmowę z pacjentem z uwzględnieniem schematu rozmowy (rozpoczęcie rozmowy, zbieranie informacji, wyjaśnianie i planowanie, zakończenie rozmowy), uwzględniając nadawanie struktury takiej rozmowie oraz kształtując relacje z pacjentem z użyciem wybranego modelu (np. wytycznych <i>Calgary-Cambridge</i> , <i>Segue</i> , <i>Kalamazoo Consensus</i> , <i>Maastricht Maas Global</i>), w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
E.U25.	przekazywać pacjentowi informacje, dostosowując ich ilość i treść do potrzeb i możliwości pacjenta, oraz uzupełniać informacje werbalne modelami i informacją pisemną, w tym wykresami i instrukcjami oraz odpowiednio je stosować;
E.U27.	komunikować się z pacjentami z grup zagrożonych wykluczeniem ekonomicznym lub społecznym, z poszanowaniem ich godności;
E.U30.	stosować zasady przekazywania informacji zwrotnej (konstruktywnej, nieoceniającej, opisowej) w ramach współpracy w zespole;
E.U31.	przyjąć, wyjaśnić i analizować własną rolę i zakres odpowiedzialności w zespole oraz rozpoznawać swoją rolę jako lekarza w zespole;
E.U32.	uzyskiwać informacje od członków zespołu z poszanowaniem ich zróżnicowanych opinii i specjalistycznych kompetencji oraz uwzględniać te informacje w planie diagnostyczno-terapeutycznym pacjenta;
E.U33.	omawiać w zespole sytuację pacjenta z wyłączeniem subiektywnych ocen, z poszanowaniem godności pacjenta;

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 29 września 2023 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	Formy pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, fizjoterapeutycznej na rzecz osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych grupach wiekowych

W2	Ideę wystawiania opinii psychologicznych, pedagogicznych, Orzeczeń o Potrzebie Kształcenia Specjalnego, Opinii o Wczesnym Wspomaganiu Rozwoju, Indywidualnych Programów Terapeutycznych O IPET, Orzeczeń o Niepełnosprawności itd. Dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
----	---

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	Wskazać kierunki diagnostyki i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i potrafi współpracować z psychologami i pedagogami z placówek diagnozujących zaburzenia ASD.
U2	Wpierać rodzica dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w procesie diagnostyki i terapii. Wpierać osobę dorosłą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w procesie diagnostyki i terapii.

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	Budowania prawidłowej relacji z dzieckiem i osobom dorosłą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
K2	Rozwijania nawyku ustawicznego kształcenia i warsztatu zawodowego

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
seminarium	Zaburzenia ze spektrum autyzmu, wprowadzenie. Autyzm dziecięcy, Autyzm atypowy, Zespół Aspergera, , neuroroznorodność, neuroatypowość itd.	D.W1, E.W5.
seminarium	Zaburzenia ze spektrum autyzmu – objawy osiowe i objawy współwystępujące, pierwsze symptomy u małych dzieci do 3 r.ż.	D.W1, E.W5.
seminarium	Szczegółowe omówienie zaburzeń ze spektrum autyzmu: -Deficyty i zaburzenia w komunikacji u osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu: deficyty jakościowe, deficyty ilościowe, deficyty w pragmatycznym stosowaniu języka. - Zaburzenia w funkcjonowaniu społecznym, deficyty poznawcze, - Sztwne wzorce zachowań, zainteresowań - Zaburzenia współistniejące: zaburzenia integracji sensorycznej, wybiórczość pokarmowa, zaburzenia napięcia mięśniowego i koordynacji ruchowej, specyficzne trudności w uczeniu się, zaburzenia nadpobudliwości psychoruchowej, zaburzenia lękowe i inne. Praca ze studium przypadku. - szczególne sytuacje: np. różnice w objawach ASD u chłopców i dziewcząt	D.W8, D.W10, D.W11, D.U11, D.U12, D.U14, E.W5. E.U1., E.U2, E. U23, E.U25, E.U27. E.U30, E.U31, E. U32, E.U33
seminarium	Metody diagnostyki zaburzeń ze spektrum autyzmu, testy przesiewowe. Kryteria diagnostyczne iCD 10, ICD 11, DSM V. Diagnostyka różnicowa. Rola zespołu interdyscyplinarnego w diagnostyce zab. ze spektrum autyzmu: pediatra/internista, psychiatra, psycholog, pedagog, logopeda, nauczyciel przedszkolny/szkolny, fizjoterapeuta, dietetyk, diagnosta SI, foniatra, okulista, rodzic/opiekun i inni. Szczegółne omówienie baterii testów psychologiczno-pedagogicznych: wywiad, obserwacja kierowana, analiza nagrań swobodnych aktywności, obserwacja dziecka w grupie rówieśniczej, ADOS-2, Binet-5, testy SI, Moxo, testy przetwarzania słuchowego itd.	E.W5. E.U1., E.U2, E.U25, E.U27. E.U30, E.U31, E. U32, E. U33
seminarium	Metody terapii zaburzeń ze spektrum autyzmu: terapia psychologiczna, psychoterapia, terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna, terapia SI, fizjoterapia, rewalidacja, treningi umiejętności społecznych TUS i inne.	D.U11, D.U12, D.U14, E.W5. E. U1., E.U2, E. U25, E.U27. E.U30, E.U31, E. U32, E. U33
seminarium	Praktyczna wiedza: zapoznanie z wzorami dokumentacji psychologicznej i pedagogicznej w procesie diagnostyki i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Specjalne potrzeby edukacyjne. Studium przypadków pacjentów z ASD.	D.U11, D.U12, D.U14, E.W5. E.U25, E.U27. E. U30, E.U31, E.U32, E. U33

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia. E. Pisula PZWL 2024

Uzupełniająca

1. Materiały dydaktyczne i literatura przekazywana w trakcie zajęć
2. „Sposób na trudne dziecko, przyjazna terapia behawioralna” A. Kołakowski, A. Pisula, GWP Gdańsk 2025.
3. Za dobrze się maskowałam. Rozmowy o doświadczeniach kobiet w spektrum autyzmu. M. Szubrycht. Copernicus Center Press, 2025
4. Kobiety i dziewczyny w spektrum autyzmu. Od wczesnego dzieciństwa do późnej starości. S. Hendrickx, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2025
5. Nieśmiali, skryci i społecznie niedopasowani. Przewodnik po życiu z zespołem Aspergera C. Kim Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2018

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
D.W1, E.W5.	Kolokwium pisemne testowe, test wielokrotnego wyboru, 20 pytań	Próg zaliczenia- minimum 60% dobrych odpowiedzi
D.W8, D.W10. D.W11, DU11, DU12, DU14. E.U1., E.U2, E.U25, E.U27. E. U30, E.U31, E. U32, E. U33	Aktywna realizacja zadań w trakcie zajęć: indywidualnych, w parach i grupowych (dyskusje oraz ćwiczenia)	Ocena umiejętności i kompetencji w oparciu o obserwację studenta w czasie wykonywania zadania podczas zajęć.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Minimalna liczba osób na zajęciach – 20. Limit miejsc na zajęcia -25. Zajęcia mają jedną edycję, odbędą się w semestrze zimowym 2025/26. Zajęcia będą mieć formę zblokowaną po 6h dydaktycznych każdy blok seminaryjny. Pierwszy i drugi blok seminaryjny będzie miał formę online na platformie TEAMS (12 h), pozostałe 3 bloki seminaryjne (18 h) odbędą się stacjonarnie. Zajęcia stacjonarne realizowane będą w salach seminaryjnych Studium Psychologii Zdrowia ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa.

Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. Dopuszczalna jest nieobecność na 2h zajęć, student zobowiązany jest uzupełnić zaległości wynikającą z tej nieobecności w sposób wskazany przez prowadzącego.

Studentowi przysługują trzy terminy zaliczenia. Pierwszy to przystąpienie do pisemnego kolokwium oraz dwa ustne terminy poprawkowe.

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: dr Marta Kulpa marta.kulpa@wum.edu.pl

Przy Studium Psychologii Zdrowia działa: Psychologiczne Studenckie Koło Naukowe PSYCHE; opiekun koła - dr Magdalena Łazarewicz (magdalena.lazarewicz@wum.edu.pl)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich